
JAN ZAHRADIL

POSLANEC EVROPSKÉHO PARLAMENTU

13. 11. 2013 / ŠPANĚLSKÝ SÁL PRAŽSKÉHO HRADU

VZÁJEMNÝ RESPEKT A ROVNÉ ZACHÁZENÍ JAKO ZÁKLADNÍ PŘEDPOKLAD OBOUSTRANNĚ VÝHODNÉHO PARTNERSTVÍ V OBLASTI BILATERÁLNÍHO OBCHODU A PŘÍMÝCH ZAHRANIČNÍCH INVESTIC MEZI EVROPSKOU UNIÍ A ČÍNSKOU LIDOVOU REPUBLIKOU (ČLR).

Vážený pane ministře, dámy a pánové, vážení hosté,

Jako člen Výboru pro mezinárodní obchod v Evropském parlamentu si dovedu dobře představit jak výhody, které plynou ze svobodné obchodní výměny, tak i úskalí, která každá příprava nové obchodní smlouvy nutně přináší. Jako člověk, který stál u řady vyjednávání o zónách volného obchodu - právě nyní jsem v parlamentu zpravodajem pro FTA mezi EU a Vietnamem - vím, že pro úspěch klíčové jsou především vzájemná důvěra a respekt, a samozřejmě ochota spolu často a co nejotevřeněji komunikovat.

Dohoda mezi EU a Čínou je už vzhledem k velikosti a ekonomické síle obou celků zcela zásadní. Čína je v současnosti druhým nejvýznamnějším obchodním partnerem Evropské unie (hned za Spojenými státy americkými), přičemž na druhé straně Evropská unie je největším obchodním partnerem pro Čínu. To samo o sobě je nejenom úctyhodné, ale je to také nejlepší důkaz o rostoucí míře provázanosti našich ekonomik.

Navzdory krizi posledních let je Čína pro EU největším zdrojem dovozu průmyslového zboží, spotřebičů, nářadí, obuvi a oblečení, nábytku nebo třeba hraček. Současně je ovšem Čína nejrychleji rostoucím trhem pro dovoz strojního vybavení a nářadí, motorových vozidel, letadel a chemikálií z EU. Vzájemný obchod mezi ČLR a EU představuje více než €1 miliardu denně, ale Unie má přesto s Čínou stále výrazný obchodní deficit. Důvodem je podle mého názoru především slabý obchod v oblasti služeb, který představuje řádově pouze jednu desetinu celkového obchodu se zbožím. A to nemluvím o objemu investic, který je také v porovnání se zbožím relativně malý a směřuje především z Evropy do Číny.

Předpokladem pro další oboustranně výhodný rozvoj obchodních vztahů, zejména v oblasti služeb a investic, je nepochybně vzájemný respekt na politické i čistě lidské úrovni, ale také respekt k obchodním pravidlům Světové obchodní organizace (WTO), jejíž jsou Evropská unie i Čína členy. Plněním svých příslušných závazků si totiž oba ekonomické celky nejenom budují respekt mezi ostatními členy Světové obchodní organizace, ale především upevňují vzájemnou důvěru. Vím, o čem mluvím, když říkám, že vzájemná důvěra je tím nejcennějším zbožím a také tou nejlepší dlouhodobou investicí.

Statistická data Eurostatu za rok 2011 mne ovšem vedou k závěru, že si - alespoň v oblasti investic - zatím nedůvěřujeme tak, jak bychom mohli. Před dvěma lety šly pouze 2 až 3 procenta přímých zahraničních investic z Evropy do Číny. V absolutních číslech se bavíme o zhruba 17 miliardách eur. Investice v opačném směru dosáhly pouze necelých 3 miliard eur. Proto, abychom se sebe navzájem nebáli, ani o sobě zbytečně nechovali iluze, ze kterých může být vždy jen těžké probuzení, potřebujeme následující:

- 1) **kvalitní a častou komunikaci na nejvyšší politické, ale také na čistě technické úrovni;**
- 2) **musíme klást důraz na prevenci konfliktů a včasnou eliminaci třecích ploch;**
- 3) **neobejdeme se bez jednoznačně daného právního prostředí, ve kterém se náš bilaterální obchod odehrává.**

Pokud jde o vzájemnou komunikaci, mám na mysli především setkávání na pravidelné bázi. Vítám samozřejmě stávající obchodní dialog mezi Evropskou unií a Čínou na nejrůznějších summitech, na ministerské úrovni na dalších více než padesáti fórech, nicméně pravidelná setkávání mohou předejít řadě nedorozumění.

Jakýkoli náznak obchodního konfliktu je potřeba řešit cestou přímého dialogu a nikoli výměnou stanovisek přes média, jak tomu bylo v případě sporu o dovoz čínských solárních panelů do EU. Tehdy někteří evropští politici zapomněli, že Společná obchodní politika Unie je také, ne-li především, o vyjadřování jednotného názoru jménem 28 členských států EU ústy příslušného Evropské komisaře.

V tuto chvíli nás čeká především **dokončení vyjednávání o nové Dohodě o partnerství a spolupráci** (Partnership and Co-operation Agreement, PCA), kterou členské státy podpořily v říjnu tohoto roku. Tato dohoda má zajistit nejen patřičnou ochranu investic, ale také vylepšit investiční prostředí pokud jde o transparentnost, předvídatelnost, právní jistotu a především **zajištění rovného přístupu na trh druhé strany**. Až tato dohoda vstoupí v platnost, nahradí dosavadní bilaterální dohody o ochraně vzájemných investic mezi členskými státy EU a Čínou. Od vstupu Lisabonské smlouvy v platnost totiž za obchodní smlouvy mezi EU a třetími státy zodpovídá výhradně Evropská komise, přičemž souhlas s nimi musí vyslovit i Evropský parlament. Nemusím připomínat, že naše frakce v Evropském parlamentu patří k nejhlasitějším zastáncům veškerých obchodních dohod, které usnadňují vzájemnou výměnu a pomáhají tak zajišťovat zaměstnanost a hospodářský růst.

Snazíme se ovšem také postupně prosazovat rušení některých zbytečných obchodních bariér, kterých je bohužel v evropské legislativě celá řada. Sám jsem měl například to potěšení být parlamentním zpravodajem pro rušení zastaralých předpisů, které bránily dovozu textilu na území Evropské unie.

Jsem přesvědčen, že krize, která se v posledních letech přehnala celým světem, nám zároveň dává příležitost podívat se na mezinárodní obchod ze zcela nové perspektivy. Potřeba volného a férového bilaterálního obchodu je dnes silnější než kdy předtím, což nás současně učí vzájemnému respektu a rovnému zacházení. Jsem připraven udělat vše proto, aby byly v Evropském parlamentu dohody o volném obchodu i o ochraně investic přijímány hladce a v co možná nejkratším časovém horizontu.

Děkuji vám za pozornost.